

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קה.

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי פ"ד מהל
שקלים הלכה ז סמג
עשין מה טור ש"ע ח"מ
סימן ט סעיף ג:
ג א מיי פכ"ג מהלכות
פסחדין הלכה א סמג
לאוין רס פ"טש"ג סעיף
א וסימן לז סעיף יח
כהנה"ה:
ד ה ו מיי שם הלכה ה
טור ש"ע שם סימן ט
סעי' ה:

תוספות ר"ד

תשבע בסוף פירוש
כשישמענו בו שמת וכתב
לגבות כתובת' אז תשבע
שלא עכבה בידה משל
בעלה כלום ולא תשבע
בתחלה עשיו בעת גיבור
מוזנות ובני בתנים גדולי
אמר גם עכשיו תשבע
שאין בידה משל בעלה
כלום ובכל שבועה אין
נותנים לה מוזנות. קרנא
היה שקיל אסתירא מכל
חד וחד ודאין להו דינא
והכי עבדי הכי והכתוב
ישודח לא תקח וכו'
והכי היכא דשקיל מחד
ומכתביה לא שקיל דלמא
אתי לאצלווי דינא קרנא
כיון דשקיל מתרייהו לא
אתי לאצלווי דינא וכי
לא אתי לאצלווי מי שרי
והתניא ושודח לא תקח
מת"ל אם ללמד שלא
לזכות את החייב ושלא
לחייב את הזכאי הרי כבר
נאמר לא תטה משפט אלא
אפילו לזכות את הזכאי
ולחייב את החייב אמרה
תורה לא תקח שודח הני
מילי היכא דשקיל בתורת
שודחא קרנא בתורת אגרא
היה שקיל ובתורת אגרא
מי שרי והתנן הנוטל שכרו
לדון דינו בשלן ה"מ
אגר דינא קרנא אגר בטלה
היה שקיל ואגר בטילה
מי שרי והתניא מכווער
הדין שנוטל שכרו אלא
שידנו דין ה"ד אילמא
אגר דינא דינו דין מי שרי
והתניא הנוטל שכרו לדון
דינו בשלן אלא לאו אגר
בטלה וקתני מכווער הדין
ה"מ בטלה דלא מוכחא
קרנא בטילה מוכח כוח
דהנה תהי בחמרא והיבו
ליה זוזי כי הא דר"ה
היה דלי דולא כי אתא
לקמיה לדינא אל"ל הב לי
גברא דדלי בהריקאי פי
במקומי ואדון לכו דינא

קשיא תלמא אתרין קשיא גזירות אנורות. וא"ת ארצה אי
גזילה וגזירה תרי מילי ניהו תלמא אתרי לא קשיא דדייני
גזילה הוה תלמא דייני גזירות לא הוה אלף תרי ולאמר רבי חדא דלניו
סברא שמהל לדיין א' שמי שרכות דכמה אנשים חשופים היו צירושלים
שהיו יכולין לעמוד לכל שררה ושררה
ועוד אי לאחד מהם הוה שמי שרכות
לחנן המצרי היה לו להיות שהיה חשוד
יותר מחנן בן אבישלוס כמו שפי' ר"ת.
מ"ר: **דחשיב** ליה קתני. ואין
לפרש דחשיב ליה יותר דהא מוכח
בצרייתא דחנן המצרי היה חשוד יותר
מחנן בן אבישלוס מדקתני ליה צרישא
אלף ה"פ דחשיב ליה צמר הכי דאיידי
צמו מחנני' חנן אומר שני דברים אלדמון
אומר שצעה קתני דלא חשיב ליה כגון
חנן המצרי שלא דבר כלום לא קתני
ולי נראה דחשיב ליה החשוד יותר ואף
על גב דקתני חנן המצרי צרישא הכי
נמי אשכחן מ' מעשה צרבי אלעזר ור'
יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור"ע
אע"פ שר"ע היה חשוד מרבי אלעזר
בן עזריה שהוא היה ראש לתכמים
וצכל דוכמי אמרינן (פסחים ג.) כגון
ר"ע וחצריו ושביליה פ"ק דבימות
(דף טז.) גבי מעשה דרבי יוסף
הרכינס דאמר להם רבי יהושע אני
אלך ואחריו מי רבי אלעזר בן עזריה
ואחריו מי ר"ע וכשנכנסו אללו אמר
לרי' יהושע יש בן לעזריה חצרינו הכי
לא היה יודע שר' אלעזר צעולם ולרי'
עקיבא אמר אתה הוה ששמן הולך
מסוף העולם ועד סופו ואפ"ה מוזרי
ר' אלעזר צרישא והיינו טעמא שהיה
ממשפחה מיוחסת יותר מר"ע שהיה
עשירי לעזרזא וגם צעילי נשילוחו
הכא נמי דקתני חנן המצרי צרישא לא
צעילי שהיה חשוד יותר אלף מפני
שהוא ממשפחה מיוחסת יותר מחנן בן
אבישלוס ואומר רבי דמ"מ תקי' לן
אמאי לא משני דמסני ר"ת ולא
פירכא היא דאי תנא להו לפי שדצרו
במשנתנו הוה ליה למיתני שני דייני
גזירות שהיו צירושלים אלל מדקתני
היו צירושלים משמע שנים היו ותו לא
ועוד מדתניא צמון רבי נתן אומר
אף נתוס המדי אלל מדייני גזירות
צצירושלים היה ועל כרחק צצרייתא
לא קאי דל"כ לרי' נתן ארבע הוה ואין
מוקמינן דהיהא דקתני שלשה אלדמון
וחנן ונתוס המדי לרבי נתן אלף ודאי
דחשיב ליה החשופין יותר משום הכי
קאמר אף נתוס המדי היה אחד ממוצרי
גזירות והיה חשוד ממדמס. מ"ר:
גזירי גזירות שבירושלים היו נוטלין
שברין מתרומת הלשכה. הא
ללא פריך הכל והיכי עזדי הכי
והכתיב ושודח לא תקח כדפריך עליה

שצבע בסוף. כשישמענו בו שמת ומצא לגבות כמזכה משבע שלא
עכבה בידה משל בעלה כלום: ולא משבע כשהלה. צשעת גיבור
מוזנות: **גב' אדמון בן גדאי:** גזירין גזירות. קנסות: **קישמה**
נטיעה גרסינן צצ"ק. גבי צמה שצנכסה לרשות הניזק והזיקה קטמה
נטיעה אילן כמה שמין אותה: **סמי**
כסף. שמי מעות: **צפי דינין.** של עשרים
ושלשה: **צפי כנסיות.** להתפלל: **צפי**
מדרשות. למשנה ולתלמוד: **צפי**
סופרים. ללמוד מניקות: **נוטלין**
שכרן. ומתפרנסין הימנו לפי שלא היו
עסוקין במלאכתן: **צרישי עסקינן.**
שנוטלין שכר לדון יותר מכדי מיידין:
לא ספקו. למוזנות: **אע"פ שלא רלו.**
ליטול: איסוריא. סלע: **צפורס**
שודא. שלא תחייבי אס וזאי אני:
צפורס אגרא. שכר וטוח: **הנוטל**
שכר לדון. משנה היא צמס' צכרות
(דף כט.). **אגר דינא.** לא אומר לכס
הדין כי אס צשכר קך וכך: **אגר**
נוטלא. שהיה צטל ממלאכתו: **דפוס**
הכי צאמצרי דחמרא. מריח צאוצרות
יין אי זה רחוי להתקיים והקרוצ
להתקללל ימכרוהו מיד ושכר זה היה
נעזי לו צכל יוס: **כי הא.** צציללא
דמוכח שרי: **הצו לי גברא דדלי.** מיל
משקה שדומי: **צחריקאי.** צמקומי.
צחריקאי אומר אני שהוא לשון פגוס
כמו קרינס חרוקות דשמימת חולין
(נטי: כלו) שאני מסתלק ונפגס מקומי:
אינו

(א) צ"ק נמ: (ב) שקלים פ"ד
ה"צ נ"ע"ש"א (א) יומא ו.
יבמות ג': (ב) ושי"ן,
(ד) קדושין נח: צכרות טו,
(ה) ג' הערוך צענן הק
צחריקאי (ו) וצגהה של
פסחן (ז) וצפי היטב
מוספות ע"ז מה ד"ה
ארי"ע ומוס' מוטב ד ד"ה
בן עזאי וכו' ומה שצנכסה
עס צצילין.)

תורה אור השלם

1. וְשָׂדֵה לֹא תִקַּח כִּי הַשְּׂדֵה יְעוֹר פְּהִימָה וְיִסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים:
שמות כג כ
2. לֹא תִטֶּה מִשְׁפָּט לֹא בְּיַד פְּגִים וְלֹא תִקַּח שָׂחָד בִּי הַשְּׂדֵה יְעוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וְיִסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים:
דברים טו יט

הגהות הב"ח

(א) גמ' והתנן הטעם
שכר: (ב) רש"י ד"ה
צחריקאי וכו' לשון פגוס.
וכן לעיל דף סא. ורש"י
פי' עס מדיקאי צצילימ:

מוסף רש"י

תשבע בסוף. כשתחלוק
או מתגנב ומשבע כחמה
תשבע שלא עיכבה בידה
משל בעלה כלום, ולא
תשבע בתחלה. צפוסק
מוזנות (ענין פח). קשמה
נטיעה. צמהה שקעמה
נטיעה (ביק נח). גזירי
גזירות. קוסי קנסות,
אלדמון ומן בן אבישלוס
(עס).

הווי וכי קאמרינן אגוזרי גזירות קאמרינן א' אמר רב יהודה אמר רב אסי ג' גזירי
גזירות שבירושלים היו נוטלין שכרן תשעין ותשע מנה מתרומת הלשכה לא
רצו מוסיפין להם לא רצו אטו ב' ברשיעי עסקינן אלא צ' לא ספקו אע"פ שלא
רצו מוסיפין עליהן קרנא הוה שקיל איסוריא מוכאי ואיסוריא מחייב ודאין
להו דינא והיכי עבדי הכי והכתי' וישודח לא תקח וכו' ת ה"מ היכא דלא שקיל
מתרווייהו דינא אתי לאצלווי דינא קרנא אגר ודחשיב ליה לא אתי
לאצלווי דינא וכי לא אתי לאצלווי דינא מי שרי והתניא וישודח לא תקח מה
ת"ל אם ללמד שלא לזכות את החייב ושלא לחייב את הזכאי הרי כבר נאמר
לא תטה משפט אלא אפ" לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אמרה תורה
והיה שקיל ובתורת אגרא מי שרי והתנן הנוטל שכר לדון דינו במלן הנ"מ
אגר דינא קרנא אגר בטילא הוה שקיל ואגר בטילא מי שרי והתניא מכווער
הדיין שנוטל שכר לדון אלא שדינו דין ה"ד אילמא אגר דינא דינו דין ו והתניא
הנוטל שכר לדון דינו במלן אלא אגר בטילא וקתני מכווער הדיין הדין מיילי
בטילא דלא מוכחא קרנא בטילא דמוכחא הוה שקיל דהוה תהי באמברא
דחמרא ויהי ליה זוזא כי הא דרב הונא כי הוה אתי דינא לקמיה יאמר להו
הבו לי גברא דדלי לי צ' צחריקאי ואידון לכו דינא אמר רבי אבהו בא וראה
כמה סמויות עיניהן של מקבלי שודח אדם חש בעיניו נותן ממון לרופא
ספק מתרפא ספק אינו מתרפא והן נוטלין שוה פרוטה ומסמין עיניהן
שנאמר יכי השודח יעור פקחים תנו רבנן צ' כי השודח יעור עיני חכמים קל
וחומר למפשיין ויסלף דברי צדיקים קל וחומר לרשעים מידי טפשים ורשעים
בני דינא ניהו אלא הכי קאמר כי השודח יעור עיני חכמים אפילו חכם גדול
ולוקח שודח אינו נפטר מן העולם בלא סמויות הלב ויסלף דברי צדיקים

דקרנא אומר ר"ת משום דלא
כל שעה היו יושבין צדין ולא היו
צעלמא היה יושב ולא היה לו ליתול
היו נוטלין שכן מתרומת הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדליתא צצפק אין צין המודר (מריס דף טז.) מ"ר:

דקרנא אומר ר"ת משום דלא
כל שעה היו יושבין צדין ולא היו
צעלמא היה יושב ולא היה לו ליתול
היו נוטלין שכן מתרומת הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדליתא צצפק אין צין המודר (מריס דף טז.) מ"ר:

דקרנא אומר ר"ת משום דלא
כל שעה היו יושבין צדין ולא היו
צעלמא היה יושב ולא היה לו ליתול
היו נוטלין שכן מתרומת הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדליתא צצפק אין צין המודר (מריס דף טז.) מ"ר: